

ХУЛОСАИ
Шурои диссертатсионии 6D.КOA-001 назди
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон аз рӯи диссертатсия
барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илм

Парвандаи аттестатсионии № ____
Қарори Шурои диссертатсионӣ аз 20.02.2024, № 44

Дар бораи сазовор донишманди Қувватзода Сайдулло Зувайд, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дараҷаи илмии доктори илмҳои сиёсӣ.

Диссертатсияи Қувватзода Сайдулло Зувайд дар мавзӯи “Сиёсати об ва истифодаи самараноки захираҳои обӣ дар шароити кишварҳои Осиёи Марказӣ” аз рӯи ихтисоси 23.00.04. – Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ ба ҳимоя дар ҷаласаи Шурои диссертатсионии 6D.КOA-001 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон 08-уми ноябри соли 2023 (Протоколи №37) қабул гардидааст (734025, шаҳри Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 17; фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1-уми ноябри соли 2021, таҳти №311/01шд).

Довталаби дараҷаи илмӣ Қувватзода Сайдулло Зувайд 25.01.1989 таваллуд шудааст. Ӯ соли 2012 Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айниро аз рӯи ихтисоси омӯзгори забон ва адабиёти рус дар мактабҳои миллии ва соли 2020 Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз рӯи ихтисоси идоракунии ҳаёати кадрӣ (менечер) хатм намудааст. Солҳои 2013-2016 аспиранти кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ буд.

Қувватзода Сайдулло Зувайд солҳои 2012 - 2013 дар вазифаи сармутахассиси шуъбаи кор бо ҷавонони Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ, 2013—2020 мудирӣ шуъбаи кор бо ҷавонони Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ, 2016–2020 ассистент, муаллими калон, дотсенти кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ, 2018 – 2020 муовини раиси ташкилоти ибтидоии «Омӯзгорӣ»-и Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ, 2020 -2021 сардори Раёсати корҳои тарбиявии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз соли 2020 то ҳоло дотсенти кафедраи сиёсатшиносӣ ва робита бо ҷомеаи Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 2021 сардори Раёсати кадрҳо, коргузорӣ ва корҳои махсуси Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, солҳои 2021 -2022 нозирӣ давлатии раёсати коргузорӣ ва назорати Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 2022 то ҳол мудирӣ

бахши маориф ва илми раёсати маориф, фарҳанг ва иттилооти Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон қору ғаёлият намудааст.

Қувватзода Сайдулло Зувайд соли 2019 рисолаи номзадиро дар мавзӯи «Водная политика Республики Таджикистан в годы государственной независимости: проблемы и перспективы» аз рӯйи ихтисоси 23.00.02-Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ бомуваффақият дифоъ намуда, соҳиби дараҷаи илмии номзоди илмҳои сиёсӣ гардидааст.

Диссертатсия дар кафедраи сиёсатшиносӣ ва робита бо ҷомаеи Академияи идоракунӣ давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон омода гардидааст.

Мушовири илмӣ: Зокиров Гулмаҳмад Нозимович – доктори илмҳои сиёсӣ, профессори кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Муқарризони расмӣ:

Искандаров Акбаршо Искандарович – доктори илмҳои сиёсӣ, профессор, мудири шӯбаи масоили сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон;

Ибодуллозода Аҳлиддин Ибодулло – доктори илмҳои таърих, профессор, ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ

Қурбонова Зулфия Маҳманабиевна - доктори илмҳои сиёсӣ, дотсент, мудири кафедраи муносибатҳои байналмилалӣ ва дипломатияи Донишгоҳи (Славянии) Россия ва Тоҷикистон.

Муассисаи пешбар - Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар тақризи мусбати худ, ки аз ҷониби раиси маҷлис, доктори илмҳои фалсафа, профессор, узви вобастаи АМИТ, Усмонзода Х.У., котиби маҷлис номзоди илмҳои таърих Шарифзода С.С. ва эксперт (омодасози лоиҳаи тақриз), доктори илмҳои сиёсӣ Муҳаммадзода П.А. имзо гардидааст, қайд менамояд, ки диссертатсияи Қувватзода Сайдулло Зувайд дар мавзӯи “Сиёсати об ва истифодаи самараноки захираҳои обӣ дар шароити кишварҳои Осиёи Марказӣ” аз рӯйи навгонии илмӣ, муобрамият, аҳамияти назариявӣ методологӣ ва амалӣ доштани сазовори баҳои мусбат буда, ба талаботи пешбиниамудаи бандҳои 32 ва 33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ аст ва муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.04. – Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ мебошад.

Қувватзода Сайдулло Зувайд оид ба мавзӯи диссертатсия 3 монографияи илмӣ, 21 мақола дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон чоп намудааст. Инчунин оид ба масъалаҳои мавзӯи

диссертационӣ дар 7 конференсияи ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ баромад намудааст, ки маводҳои онҳо ҷоп гардидаанд. Натиҷаҳои асосии диссертатсия ва хулосаҳои таҳқиқот дар мақолаҳои илмӣ муаллиф инъикос ёфтаанд.

ФЕҲРИСТИ
ИНТИШОРОТИ ИЛМИИ МУАЛЛИФ ДОИР БА МАВЗУИ
ДИССЕРТАТСИЯ
Монографияҳо

[1-М] Қувватзода С.З. Гидрополитика Таджикистана. [Текст] / С.З. Қувватзода. – Душанбе: «Ирфон», – 2019. – 182 с.

[2-М] Қувватзода С.З. Эмомалӣ Раҳмон – асосгузори сиёсати об дар ҷаҳони муосир [Матн] / С.З. Қувватзода. – Душанбе: «Ирфон», – 2020. – 501 с.

[3-М] Қувватзода С. З. Дипломатияи об. [Матн] / С.З. Қувватзода. – Душанбе: «Нашри Мубориз», – 2023. – 502 с.

Мақолаҳои илмӣ, ки дар маҷаллаҳои тақризшавандаи
Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии
Тоҷикистон ва Комиссияи олии аттестатсионии назди Вазорати
маориф ва илми Федератсияи Россия ҷоп шудаанд:

[4-М] Қуватов С.З. Водные ресурсы и политическая стабильность: контуры современной гидрополитики. [Текст]// С.З. Қуватов // Вестник Таджикского национального университета. 2017. - №2/8. – С. 292-297.

[5-М] Қуватов С.З. Место и значение гидрополитики в системе государственной политики. [Текст] / С. З. Қуватов // Вестник Таджикского национального университета. 2018. – №6. – С. 314-318.

[6-М] Қуватов С.З. Гидрополитика и ее основные направления [Текст] / С. З. Қуватов // Вестник Института философии, политологии и права имени А. Баховаддинова Академии наук Республики Таджикистан. 2018. – №4. – С.82-85.

[7-М] Хайдаров Р.Дж., Қуватов С.З. Водные ресурсы как геополитический фактор в системе современных международных отношений. [Текст] / Р.Дж. Хайдаров, С.З. Қуватов // Вестник Таджикского национального университета. 2018. – №11. – С. 249-254.

[8-М] Қувватзода С. З. Ташаккули гидрополитика ва омӯзиши он ҳамчун фан ва шоҳаи нави илмҳои сиёсӣ. [Матн] / С.З. Қувватзода // Паёми Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2020. – №4/1 (48). – С. 290-302.

[9-М] Қувватзода С.З. Тавсифи умумии низоъҳои вобаста ба об дар шароити муосир. [Матн] / С.З. Қувватзода // Паёми Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. 2021. – №2 (51). – С. 281-289.

[10-М] Қувватзода С.З. Региональная гидрополитика стран Центральной Азии. [Текст] / С.З. Қувватзода // Вестник Академии государственного управления при Президенте Республики Таджикистан. 2021. – №4/1 (53). – С. 199-206.

[11-М] Қувватзода С.З. Қойгоҳи амнияти обӣ дар ҳифзи амнияти миллӣ дар шароити тағйирпазирии ҷомеаи муосир. [Матн] / С. З. Қувватзода // Паёми Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ. 2021. – №3-4(3-4). – С.165-170.

[12-М] Қувватзода С.З. Значение водного потенциала Республики Таджикистан для стран Центральноазиатского региона. [Текст] / С.З. Қувватзода // Вестник Академии государственного управления при Президенте Республики Таджикистан. 2021. – №4/2 (54). – С. 289-300.

[13-М] Қувватзода С.З. Масоили ҳамбастагии сиёсати обӣ бо сиёсати озуқаворӣ ва энергетикӣ дар Осиёи Марказӣ (дар мисоли ҳавзаи дарёи Сир). [Матн] / С.З. Қувватзода // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. 2021. – №8. – С. 296-301.

[14-М] Қувватзода С.З. Қойгоҳи дарёҳои фаромарзӣ дар ташаккули муносибатҳои байналмилалӣ [Матн] // С.З. Қувватзода // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. 2022. – №1. – С.129-135.

[15-М] Қувватзода С. З. Сабабу омилҳои ихтилофҳои вобаста ба об дар Шарқи Наздик. [Матн] / С.З. Қувватзода // Паёми Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. 2022. – №1 (55). – С. 257-266.

[16-М] Қувватзода С.З. Региональная гидрополитика Таджикистана в Центральной Азии и её составляющие элементы. [Текст] / С.З. Қувватзода // Вестник Таджикского государственного педагогического университета имени Садриддина Айнӣ. 2022. – №1(5). – С. 102-108.

[17-М] Қувватзода С.З. Омили об дар муносибатҳои байнидавлатии Тоҷикистон ва Ўзбекистон. [Матн] / С. З. Қувватзода // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. 2022. – №2. – С. 146-152.

[18-М] Қувватзода С.З. Қойгоҳ ва аҳамияти масъалаҳои вобаста ба об дар муносибатҳои байнидавлатӣ. [Матн] // С. З. Қувватзода // Паёми Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2022. – №3 (57). – С.248-255.

[19-М] Қувватзода С.З. Асосҳои таърихӣ ва сиёсии пайдоиши ниҳодҳои ҷаҳонии об. [Матн] / С.З. Қувватзода // Паёми Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2022. – №4/2 (59). – С. 350-361.

[20-М] Қувватзода С.З. «Раванди оби Душанбе» ҳамчун заминаи институтсионалии пешбурди дипломатияи об. [Матн] / С.З. Қувватзода // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. 2022. – №4. – С. 50-57.

[21-М] Қувватзода С. З. Масоили об дар сиёсати ҷаҳонӣ ва роҳҳои таъмини амнияти обӣ. [Матн] / С. З. Қувватзода // Паёми Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон «Тоҷикистон ва ҷаҳони имрӯз». 2022. – №4 (80). – С.26-35.

[22-М] Қувватзода С.З. Қойгоҳи Тоҷикистон - кишвари гидродонор дар таъмини амнияти обӣ дар Осиёи Марказӣ. [Матн] / С.З. Қувватзода // Паёми Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. 2023. – №3 (62). – С. 308-316.

[23-М] Зокиров Г.Н., Қувватзода С.З. Идоракунии ҳамгироёнаи захираҳои об асоси ҳалли мушкилоти вобаста ба об дар Осиёи Марказӣ. [Матн] / Г.Н. Зокиров, С. З. Қувватзода // Паёми Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. 2023. – №4/1 (63). – С. 302-311.

[24-М] Қувватзода С.З. Ҳамкориҳои кишварҳои Осиёи Марказӣ барои ҳалли мушкилоти дарёҳои фаромарзӣ: таҳлили вазъ ва дурнамо. [Матн] / С.З. Қувватзода // Паёми Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. 2023. – №5 (64). – С. 257-266.

Маърӯзаҳо дар конференсияҳои илмии ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ

[25-М] Қуватов С.З. Ҷавонӣ ва ҳифзи манфиатҳои миллӣ. [Матн] / С.З. Қуватов // Маҷмуаи маводи конференсияи илмӣ-ҷумҳуриявӣ. – Хучанд: «Дабир», 2017. – С. 82-84.

[26-М] Қуватов С.З. Эмомали Раҳмон – основатель современной мировой гидрополитики [Текст] / С. З. Қуватов // VII Глобальная наука и инновации 2019: Центральная Азия. Международный научно-практический журнал. – Казахстан, 2019. – С. 2-12.

[27-М] Қуватов С.З. Дипломатияи об: мазмун ва моҳияти он. [Матн] / С. З. Қуватов // VII Глобальная наука и инновации 2019: Центральная Азия. Международный научно-практический журнал. – Казахстан, Нур-Султан, 2019. – С.13-16.

[28-М] Қувватзода С.З. Эмомали Раҳмон – основатель современной мировой гидрополитики [Текст] / С.З. Қувватзода // Материалы V Международной научной конференции «Общественные и экономические науки в современных исследованиях». – Волгоград, 2020. – С. 45-64.

[29-М] Қувватзода С.З. Мақоми Тоҷикистон дар пешбурди рӯзномаи ҷаҳонии об. [Матн] / С.З. Қувватзода // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-назариявии «Татбиқи сиёсати иҷтимоии давлат ва рушди нуруи инсонӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон». – Душанбе, 26 апрели соли 2022. – С. 237-242.

[30-М] Қувватзода С.З. Омили об дар сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар замони соҳибистиқлолӣ [Матн] / С.З. Қувватзода // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-назариявии «Ваҳдати миллӣ ва нақши он дар таҳкими истиқлолияти давлатии Тоҷикистон». – Душанбе, 7 июни соли 2022. – С. 110-120.

[31-М] Қувватзода С.З. Масоили об дар сиёсати ҷаҳонӣ ва роҳҳои таъмини амнияти обӣ [Матн] / С. З. Қувватзода // Маҷмуаи мақолаҳои илмии Конференсияи байналмилалӣ илмӣ-назариявӣ дар мавзӯи: «Рушди илм ва маориф дар шароити ҷаҳонишавӣ дар мисоли шароити кӯҳистон: мушкилот, равишҳои нав ва таҳқиқотҳои дахлдор». - ш. Хоруғ, 11-12 ноябри соли 2022. –С. 92-96.

Ба автореферати диссертатсия тақризҳои муҳаққиқони зерин ворид шудаанд:

Керимов Александр Алиевич - доктори илмҳои сиёсӣ, дотсент, профессори кафедраи илмҳои сиёсии МФДА ТО «Донишгоҳи федералии Урал ба номи президенти якуми Россия Б.Н. Елтсин». Тақриз мусбат аст ва се эрод дорад:

- дар зербоби якуми боби аввал таҳлили густурдаи ҷанбаҳои назариявии сиёсати об зикр шудааст, аммо ба баррасии амиқтари андешаҳои муосири олимон ва сиёсатмадорон оид ба идоракунии захираҳои об камтар тавачҷуҳ намудааст. Баррасии минбаъдаи заминаи ташаккули маълумот дар ин самт ва муайян кардани ихтилофоти имконпазир ва имкониятҳои асосии тараққиёт муфид хоҳад буд. Инчунин ба таҳлили муфассалтари таъсири таълимоти асотирӣ ва динӣ дар фарҳангҳои гуногуни ҷаҳон ба дарки об тавачҷуҳ бояд кард;

- дар диссертатсия истифодаи маълумотҳои омӯрӣ қайд карда мешавад, аммо аз маълумоти навтарин дар бораи баъзеи онҳо истифода кардан лозим буд. Ин имконият метод мубрамият ва дараҷаи мувофиқати маълумотҳо нигоҳ дошта шаванд;

- дар автореферат баъзе хатогиҳои техникӣ вуҷуд доранд.

Курьев Константин Петрович - доктори илмҳои таърих, профессор, мудири кафедраи назария ва таърихи муносибатҳои байналхалқии факултети илмҳои гуманитарӣ ва ҷамъиятии Донишгоҳи дӯстии халқҳои Россия ба номи П. Лумумба. Тақриз мусбат аст ва се эрод дорад:

- беҳтар мебуд, дар автореферат мавзуи гидрополитика ҳамчун самти нави илмҳои сиёсӣ дар шароити кишварҳои Осиёи Марказӣ муфассалтар баррасӣ мегардид;

- дар заминаи анъанавии академии кори таҳқиқотӣ мавҷудияти баррасии муфассали асосҳои методологӣ яке аз ҷанбаҳои асосӣ мебошад, ки асоснокии илмӣ ва хулосаҳоро таъмин менамояд. Бинобар ин, агар муаллиф дар автореферат дар бораи усулҳои таҳқиқот фасли амиқ ва муфассал метод, ба мақсад мувофиқ мебуд. Чунин фароғирӣ ба хонанда имкон медод, ки асосҳои методологӣ ва воситаҳои истифодакардаи муаллифро равшан дарк намояд ва дараҷаи мувофиқати онҳоро ба вазифаҳои гузошташуда арзёбӣ намояд;

- дар матни автореферат маълум нест, ки муаллиф ба проблемаҳои гидроэкология ва таъсири манфии он ба амнияти минтақавӣ ва муносибатҳои байнидавлатии Осиёи Марказӣ чи гуна баҳо медиҳад”.

Шермухаммедова Нигинахон Арслоновна - доктори илмҳои фалсафа, профессор, мудири кафедраи фалсафа ва асосҳои маънавиёти Донишгоҳи миллии Ўзбекистон ба номи Мирзо Улуғбек Тақриз мусбат аст ва ду эрод дорад:

- фарзияи тадқиқотӣ оид ба мушкилоти об дар минтақаи Осиёи Марказӣ самти мубрами таҳқиқотро ташкил менамояд. Ба андешаи мо, бояд ба мушаххассозии робитаи мушкилоти об, истифодаи самараноки захираҳои об ва таъмини рушди устувор бештар тавачҷуҳ мегардид;

- дар автореферат баъзе хатогихои техникӣ вучуд доранд.

Комилбек Амид Ёрбек - доктори илмҳои сиёсӣ, ректори Донишгоҳи давлатии Хоруғ ба номи М. Назаршоев. Тақриз мусбат аст ва эрод дорад:

- дар автореферати диссертатсия хатогихои имлоиву техникӣ ба чашм мерасанд, ки ислоҳи онҳо салоҳияти муаллиф аст.

Муқарризон ва муассисаи пешбар бо назардошти муқаррароти бандҳои 67-70 ва 74-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 ва Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26-уми июни соли 2023, таҳти №295 тасдиқ шудааст, интихоб ва таъин гардидаанд. Интихоби муқарризон ва муассисаи пешбар бо он асоснок карда мешавад, ки онҳо дар мавзӯи таҳқиқшуда, аз ҷумла дар бораи хусусиятҳои сиёсати соҳавӣ дар бораи об ва захираҳои обӣ, истифодаи самараноки онҳо дар шароити кишварҳои Осиёи Марказӣ, масъалаҳои назариявӣю методологӣ ва амалии он, хусусиятҳои фаъолияти ниҳодҳои давлатӣ, мушкилот ва дурнамои онҳо дар шароити Тоҷикистони муосир, шаклҳои гуногуни таъсиррасониҳои онҳо бо истифода аз навҳо ва шаклҳои мухталифи технологияҳои сиёсӣ ва ғайра корҳои илмӣ-таҳқиқотиро анҷом додаанд ва мутахассисони шинохтаи соҳаҳои илми худ маҳсуб меёбанд. Муассисаи пешбар – Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти омӯзиши масъалаҳои мубрами ҳаёти сиёсӣ, самтҳо ва шаклҳои амалишавии сиёсат, аз ҷумла сиёсати соҳавӣ саҳми босазо дорад ва ба масъалаҳои инкишофи ҷомеаи муосири Тоҷикистон, таҳаввули идеалҳои рушди ҳаёти сиёсии ҷомеа ва ҳалли масъалаҳои сиёсӣ аҳамияти хоса медиҳад.

Шури диссертатсионӣ қайд менамояд, ки аз тарафи докталаби дараҷаи илмӣ дар асоси иҷро кардани таҳқиқоти илмӣ:

- масъалаи сиёсати об бори нахуст дар Тоҷикистон ба таври васеъ мавриди таҳқиқи илмӣ қарор дода шудааст ва омили об дар муносибатҳои байнидавлатӣ ва минтақавии кишварҳои Осиёи Марказӣ мавриди арзёбӣ қарор гирифтааст;

- раванди таърихии пайдоиш ва ташаккули сиёсати об, ҷойгоҳи он дар сиёсати дохилӣ ва хориҷии давлат ва аҳамияти он дар таъмини амнияти миллию давлатӣ таҳқиқ гардидааст;

- масъалаи бухрони ҷаҳонии об, ҷойгоҳи мавзӯи об дар рӯзномаи сиёсии ҷаҳон, амнияти обӣ ва ҷанбаҳои сиёсии идоракунии захираҳои об таҳлили илмӣ гардидаанд;

- таъсири хоси иқтисодии оби Тоҷикистон ба муносибатҳои байнидавлатии кишварҳои Осиёи Марказӣ ва нақши он дар таҳкими сулҳу субот дар минтақа муайян гардидааст;

- мушкилоти гидроэкологии минтақавӣ ва таъсири он ба муносибатҳои байнидавлатӣ ва амнияти миллии кишварҳои Осиёи Марказӣ баррасӣ гардидааст;

- масъалаи зарурати ҳамгунасосӣ (конвергенсияи) қонунгузориҳои миллии кишварҳои Осиёи Марказӣ дар соҳаи об пешниҳод карда шудааст;

- бори нахуст низоъҳои обӣ ва ихтилофҳои вобаста ба он, сабабу омилҳо ва хусусиятҳои хоси онҳо миёни кишварҳои Осиёи Марказӣ аз ҷиҳати илмӣ мавриди таҳқиқи васеъ қарор гирифтааст;

- динломатияи об, мафҳум, моҳият ва зарурати он мавриди таҳқиқи илмӣ қарор дода шуда, он ҳамчун самти нави фаъолияти дипломатӣ дар муносибатҳои байналмилалӣ муайян гардидааст;

- аҳамият ва зарурати ташаббусҳои байналмилалӣи Тоҷикистон дар соҳаи об ва «Раванди оби Душанбе» ҳамчун платформаи ҳамгирии минтақавӣ ва байналмилалӣ дар соҳаи об аз ҷиҳати илмӣ омӯхта шудааст;

- таъсири манфии тағйирёбии иқлим ба захираҳои об, коҳишёбии босуръати захираҳои об, обшавии босуръати пиряхҳо ва таъсири манфии ин раванд ба муносибатҳои байнидавлатӣи кишварҳои Осиёи Марказӣ мавриди баррасӣ қарор дода шудааст;

- таҳлили маҷмуии таъсири омилҳои демографӣ, иқтисодӣ, аграрӣ, саноатӣ ва раванди тағйирёбии иқлим ба сиёсати оби кишварҳои Осиёи Марказӣ гузаронида шудааст;

- бори нахуст донишҳои гидрополитикӣ ба системаи муайяни илмӣ ворид гардида, омӯзиши «Гидрополитика» ҳамчун курси махсус ва баъдан фанни таълимӣ пешниҳод гардида, сохтори таркибии он мушаххас шуда, он ҳамчун шоҳаи нави илмҳои сиёсии омехта мавриди арзёбии илмӣ қарор дода шудааст;

- дурнамои сиёсати минтақавӣи обии кишварҳои Осиёи Марказӣ ва роҳҳои ҳалли мушкилоти вобаста ба об дар минтақа нишон дода шудааст;

- муқаррар шудааст, ки сиёсати оби Тоҷикистон имрӯз барои таъмини суботу амният дар минтақаи Осиёи Марказӣ аҳамияти хоси стратегӣ дошта, истифодаи оқилонаи ва эҳтиром ба манфиатҳои тарафайни обӣ вазифаи аввалиндараҷаи кишварҳои минтақа дар роҳи таъмини амнӣи обӣ мебошад.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот бо он асоснок карда шудааст, ки: муқаррароти асосӣ, хулосаҳо ва тавсияҳои илмӣ дар мавзӯи диссертатсионӣ метавонад ҳамчун манбаи муҳимми назариявӣю методологӣ, илмӣ ва асоси таҷрибавӣ дар баррасии минбаъдаи масъалаҳои сиёсати об ва истифодаи оқилона ва таъсири он ба соҳаи дигари инкишофи сиёсии ҷомеа истифода шаванд. Таҳқиқоти диссертатсионӣ бо натиҷаи коркардҳои назариявӣю методологӣи муҳаққиқони класикии илмҳои сиёсӣ ва муҳаққиқони шинохта, ки дар асоси онҳо муаллиф ҷамъбасти назариявӣ, хулосаҳои дақиқ, тавсияҳои амалиро пешниҳод намудааст, бештар рӯзмарра гардидааст. Натиҷаҳои таҳқиқот дар пешбурди фаъолияти касбии мутахассисон дар коркардҳои

иттилоотӣ-таҳлилӣ ва хулосагирии корҳои амалӣ бо мақсади баланд бардоштани самаранокии инкишофи сиёсии ҷомеа муфид мебошанд.

Натиҷаҳои бадастовардаи докталаби дараҷаи илмӣ дар воқеияти ҷамъиятӣ татбиқи васеи хешро пайдо менамоянд. Натиҷаҳои кори илмӣ – таҳқиқотӣ дар пажӯҳиши минбаъдаи масъалаҳои гуногуни сиёсати об ва истифодаи оқилонаи захираҳои обии минтақа ва таъсири онҳо ба рушди мутаносиби ҷомеа метавонанд ҳамчун сарчашмаи назариявӣ истифода гарданд. Аз ҳама муҳим ин аст, ки дар таҳқиқоти мазкур ҷанбаҳои назариявии ташаккул ва инкишофи сиёсат дар бораи об ва захираҳои обӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон ва минтақаи Осиёи Марказӣ коркард шудаанд. Инчунин хулосаҳои таҳқиқот барои возеҳу равшан намудани хусусиятҳои бевоситаи инкишофи мутаносиб ва босуботи минтақа низ мусоидат менамоянд. Зеро сиёсати самаранок дар мавриди истифодаи захираҳои обӣ дар шароити Тоҷикистон ва минтақаи Осиёи Марказӣ ҳамчун омилҳои муҳими пешрафт воқеият меёбанд.

Маводи диссертатсия дар раванди таълими илмҳои сиёсӣ, инчунин дар таҳияи барномаҳои таълимӣ ва китобҳои дарсӣ метавонанд истифода шавад. Инчунин, арзиши назариявӣ методологии натиҷаҳои таҳқиқот бо он асоснок карда мешаванд, ки хулосаҳо ва баррасиҳои муаллиф дар заминаи таҳлили назарияи илмӣ ва тағйирпазирии равандҳои сиёсӣ анҷом дода шудаанд, ки дар самти коркарди концептуалии истифодаи самараноки дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳим мебошанд.

Баррасии эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ нишон доданд, ки хулосаҳо ва пешниҳодоти таҳқиқот тавассути асосҳои назариявӣ методологии диссертатсия асоснок гардидаанд. Пеш аз ҳама, эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот дар муҳолифат надоштани онҳо бо назарияи сиёсии мавҷуда ва мувофиқати методҳои илмии истифодашуда бо соҳаи илмҳои сиёсӣ ифода меёбад. Инчунин, дар таҳқиқоти мазкур сарчашмаҳои иттилоотии расмӣ истифода шудаанд, ки қисме аз натиҷаҳои таҳқиқот дар заминаи таҳлили онҳо, омӯзиши ҷанбаҳои назариявии мавзӯ ва таҳлили равандҳои сиёсии ҷомеа ба даст омада, натиҷагирӣ шудаанд.

Саҳми шахсии докталаби дараҷаи илмӣ. Таҳия, коркард ва таҳлили ҳамаҷонибаи мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионӣ маҳсули ҷандинсолаи фаъолияти илмии муаллиф мебошад. Ҳамаи давраи иҷроиши нақшаи кории илмӣ–таҳқиқотии пешбинишуда бо иштирок ва пешниҳоди бевоситаи муаллиф роҳандозӣ шудаанд. Саҳми шахсии муаллиф дар муайян намудани мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, объект ва предмети таҳқиқот, гузоштани масъалаҳои асосии таҳқиқот, коркард ва тафсири маълумотҳои бадастомада, коркарди муқаррароти назариявӣ ва методӣ, пешниҳод намудани тавсияҳои амалӣ инъикос меёбад. Хулосаҳо, ки дар диссертатсия ба назар мерасанд, натиҷаи таҳқиқоти мустақилонаи унвонҷӯ ба шумор мераванд.

Маҷлиси Шурои диссертатсионӣ аз таърихи 20-уми феввали соли 2024 дар бораи сазовор донишдони Қувватзода Сайдулло Зувайд ба дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои сиёсӣ қарор қабул намуд.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар Шурои диссертатсионӣ 12 нафар иштирок доштанд, аз ҷумла докторони илм аз рӯи ихтисоси диссертатсияи баррасишаванда 5 нафар. Аз 12 нафар иштирокчиён, ки дар маҷлиси шуро ҳозир буданд, овоз доданд: тарафдор – 12, муқобил – нест, бюллетенҳои безътибор – нест.

Муовини раиси Шурои диссертатсионӣ,
доктори илмҳои фалсафа

Ҷононов С.

И. в. котиби илмии
Шурои диссертатсионӣ,
доктори илмҳои таърих

Акрамӣ З.И.

20.02.2024